

Úvodní kapitolka

Docela dlouhou dobu jsem se trápil problémem, čím mám povídání o Marxovi začít. Ne že bych žádný začátek neměl, právě naopak, těch úvodních odstavečků bylo příliš moc a problémem bylo, který vybrat, který by byl takový nejvhodnější. Chtěl jsem třeba začít citací básně Ezry Pounda. Nebo básní S. K. Neumanna. Nebo čtyřverším z doby tatíčka Masaryka: *Krad starý Mates jako straka/ až nakrad.../ na vývěsní štít napsal.../ soukromé vlastnictví je svato. Marně se už několik let pídím po přesném znění tohoto čtyřverší a dodnes neznám přesné znění, a dokonce ani autora, ač v dobách studentských jsem obé určitě znal. Pak jsem plánoval ony básně rozebrat, pokusit se o výklad a tak nenápadně přejít k Marxovi. (Dostal jsem email od nějakého čtenáře, který čtyřverší poslal, díky: *Krad starý Mates jako straka, / u bohatce, i u žebráka. / Pak, nerozmýšleje se dvakrát, / dal do pokladny vše, co nakrad. / A nápis zhotovil si na to: / Soukromé vlastnictví je svato! Jiří Hausmann: Občanská válka. Melantrich 1923, s. 47**

Chtěl jsem dokonce začít i takto: Paní Jolana Voldánová, televizní hvězda a hlasatelka, pronesla na nějakém banketu milionářů (přímý televizní přenos - tedy ovlivnila milióny diváků) velikánskou moudrost. Prý spisy Karla Marxe patří do popelnice. A sama osobně spisy Karla Marxe do té popelnice odnesla. Jistě to může udělat, má na to právo. Klidně může hodit do popelnice i spisy třeba Aristotela, svatého Tomáše a Heideggera. Ale myslím si, že by si je přece jen měla nejdříve přečíst a teprve pak je hodit do popelnice. Neučinila tak. Zato jsem tak učinil já - poctivě jsem přelouskal všechny (vydané u nás) spisy Karla Marxe, ale do popelnice jsem je nehodil. Nejvíce mi dal zabrat Kapitál. Ne že by to bylo nesrozumitelné, to ne, ale nudil jsem se při čtení tohoto jeho stěžejního a nejslavnějšího díla. (Při moderování onoho banketu pronesla paní Jolana ještě jednu geniální moudrost - příběh ze života. A jaký obrovský aplaus od obecnstva - novodobých zbohatlíků - sklídila! To prý její velmi dobrá kamarádka při porodu místo tlačení recitovala báseň Františka Gellnera. Bylo nutné se před finanční smetánkou také blýsknout jistou vzdělaností a znalostí umění, to jo, to беру. Ale chtěl bych tu recitaci slyšet! To muselo být cosi! Že by i ještě při porodu byla nafetovaná, nadrogovaná?)

Dokonce jsem chtěl začít originálně patetickým výkřikem: Zločinec Marx? Darebák Marx? Ďábel Marx? Bůh Marx? A uvést jmenovitě kdo kdy a za jakých okolností to prohlašoval. V tzv. socialistických státech (v táboře míru) byl skutečně prohlášen Bohem, kdežto v táboře tzv. imperialistickém (válkychtivém) byl označován za ztělesnění Zla a Satana. Naši ideologové se zaštiťovali učením Marxe. Každá jeho věta byla posvátná. O každé jeho větě byly sepsány talmudistické komentáře úplně neuvěřitelného rozsahu. Ale některé věty se musely i tak zamlčet, neboť nebyly příliš vhodné. Tak třeba Marxův požadavek absolutní svobody tisku a slova a shromažďování a demokracie se nehodil do krámu a kdo citoval ony Marxovy věty, byl prohlášen za protisocialistický a protimarxistický živel se všemi důsledky. Nebylo to ovšem nic nového pod sluncem, stačí srovnat s učením Jehošuy (miluj bližního svého, nenásilí..., a v praxi mučení, vraždění a války!). Druhá strana, tedy západní Evropa a USA, dělala totéž, taky si přizpůsobila Marxe pro své cíle a zájmy. Na obou stranách se docházelo k úplným absurditám. U nás se svoboda tisku a slova změnila na tvrdou cenzuru, výklad kterékoli věty musel být odsouhlasen Ústředním výborem strany a musel být v souladu se současnou politikou strany. Častokrát byla obyvatelstvu předváděna dokonalá fraška. Veliký přítel socialismu Haile Selassie byl uvítán na státní návštěvě nejvyššími papaláši, Karlova univerzita mu udělila doktorát a těch oslavných tirád v novinách, rádiu a televizi bylo až nesnesitelně moc. Jenže při návratu z naší republiky do své vlasti byl Haile Selassie hned na letišti zatčen a svržen (asi i okamžitě popraven). A tytéž sdělovací prostředky, které ho včera vychvalovaly až do nebes, otočily o 180 stupňů a začaly popisovat Haile Selasia jako feudálního barbara a zločince a nepřítele lidu. Podobně dopadl i Rezá Pahlaví. Obyvatelstvo přesně vědělo, že to je sranda a že si z nás vládnoucí dělají vyloženou prdel. Také nic nového pod sluncem - vždyť v tom 17. a 18. století obyvatelé některých feudálních panství během svého života museli změnit až šestkrát (ba i vícekrát, to šestkrát je ale zdokumentované!) své náboženské vyznání. Byli na tom úplně stejně jak my, někdy dokonce ani nevěděli, že se náboženství změnilo a že už nejsou katolíky, nýbrž evangelíky nebo naopak. Asi jim to ale ani moc nevadilo, stejně jako nám.

Když takový poddaný při prověrkách dostal otázku: „Jaké jsi víry? Jaké je tvé náboženské vyznání? Jsi katolík, protestant, luterán, kalvinista, anglikán...?“ No, co mohl odpovědět? Jedině: „Mám takové náboženské vyznání jako můj pán.“ A když prověřující nadále dotíral, tak odpověděl: „Věřím v jediného Pánaboha, to je mé náboženské vyznání.“

„Ale nevěříš třeba v Pánaboha luteránů, v Pánaboha kalvinistů, v Pánaboha jezuitů, v Pánaboha anglikánů?“

„Ne, ne, to na mne nezkoušej, já věřím pouze v jednoho jediného Pánaboha a více Pánůbohů než jeden přece není, já jsem pravověrný!“

Úplně stejným způsobem jsme odpovídali my obyčejní lidé v době tzv. socialismu na otázku: „Jaképak je tvé vyznání? Jsi marxista dle Stalina? nebo jsi marxista dle Chruščova? nebo jsi marxista dle revizionistů? nebo jsi marxista dle Fidéla? nebo jsi marxista dle Maa?“

„Kdepak, ani jedno ani druhé ani třetí ani čtvrté, já věřím tomu pravému jedinému Marxovi. Copak může být Marxů víc?“

A když jsem dostal případně ještě otázku: „A co soudíš o tom a tom?“

Odpověděl jsem: „To nevím přesně, musím se hlouběji ponořit do studia díla Karla Marxe a jeho následovníka a vykladače Lenina.“ (A v duchu jsem si říkal: Kdepak, mne nedoběhneš jen tak snadno, já se nenechám polapit na tak primitivní chytáky!)

Ale i na Západě to bylo docela veselé. Třeba Robert Payne napsal: *Byly případy, kdy se zdálo, že je Marx posedlý demony. Měl d'áblův pohled na svět a v sobě d'ábelskou zlotřilost. Někdy snad i věděl, že koná dílo zla.*

Richard Wurmbrand, americký náboženský horlivec píše v roce 1976: *Mladý Karel Marx byl uveden do přísně tajné satanistické církve, které pak po celý život věrně a zlovolně sloužil. Zamysleli jste se někdy nad Marxovým účesem a úpravou vousu? Marxovo vystupování a vzhled byly typické pro přívržence Joanny Soutcottové, satanistické kněžky, která se domnívala, že je ve styku s démonem Shilohem.*

Pro Západ byl za studené války démonickým rozsévatelem všeho Zla, zástupce Satana. V Sovětském svazu nabyt postavení Boha.

Chtěl jsem také začít i takto: Marx prý hlásal, a skoro všichni jsou dnes o tom skálopevně přesvědčeni, a prý v celém svém díle pouze dokazoval, že o všem rozhodují ekonomické poměry, že duševno, že náboženství, filosofie, věda a umění je pouze jakási nadstavba vyrůstající z ekonomické základny. Ale to nám dnes tvrdí neoliberálové v čele s Klausem, ne Marx! (Marx přece jen tak blbý nebyl!) Jako doklad pravdivosti bych uvedl citace z Marxe a porovnal s citacemi z lorda Hayeka a Friedmana, případně Klause. To by bylo docela slušné uvedení do problematiky Marxova učení. Přidal bych ještě, že ekonomika je proces, který nelze usměrňovat, ne tak řídit. Prý se to prokázalo za existence Sovětského svazu. Ekonomika se řídí svými vlastními zákony stejně jako počasí, tajfuny, zemětřesení, vlny tsunami, pády meteoritů apod. a to nelze ovlivňovat. Ekonomika je tedy přírodní proces. Nebo lépe: ekonomiku řídí nějaké vyšší síly, nějaké metafyzické, transcendentní mocnosti. Můžeme tedy klidně tvrdit, že ekonomiku řídí u křesťanů Bůh a u jiných nekřesťanských národů bohové jiní (a proto tam mají takový bordel v ekonomice!). Aby se společnost zdárně rozvíjela, musí mít bohatou elitu, tzn. přeloženo do srozumitelného jazyka: Musí být bohatí a chudí.

A tento začátek by také nebyl úplně marný: Každé nedělní poledne nás obyvatele obšťastňuje televize hodinovým programem, ve kterém nezávazně a nejapně plkají známí politici o všem možném. Krmit obyvatelstvo v pravé poledne takovými imbecilitami by mělo být trestné. Ať si jdou zažvanit do hospody či parlamentu, ale do televize bych je já nepustil (kdybych měl tu rozhodovací pravomoc, samozřejmě!). A v tomto pořadu nějaký přitroublý moderátor položil následující otázku: „Vy jste komunisti, vy tedy schvalujete, podporujete a doporučujete násilí dle vzoru Komunistického manifestu, že?“ Kdybych dostal tuto otázku já, okamžitě bych poslal onoho moderátora do prdele s tím, aby si nejdříve Manifest přečetl, a pokud neumí číst, aby požádal někoho, kdo umí číst, o hlasité předčítání.

Marx chtěl podřezat všechny kapitalisty a podnikatele. To asi i Engelse, že? Šlechtu doporučoval naházet do hladomoren. To asi i svou ženu, von Westphalen, neboť pocházela ze starobylého šlechtického rodu. Marx byl antisemita, chtěl pověsit všechny Židy. To asi i sám sebe chtěl pověsit, nikdy totiž netajil a nepopíral fakt, že je Žid! (Jeho antisemitské výpady jsou někdy fakticky docela nechutné, ovšem pronášel je v soukromí či v dopisech, nikdy je nepoužil v tisku!) Zlotřilý právníky a úředníky doporučoval okamžitě propustit a poslat fírat do uhelných dolů. To i svého otce? A přidal bych ještě, že byl absolutně nemorální, měl totiž nemanželské dítě (to znamená, že nectil rodinu, když byl manželce nevěrný; to byl ale nemravný člověk!) a také chlastával alkohol (hlavně pivo a víno)! Kouřil! Nesportoval!

Slavný Komunistický manifest, končí tímto „hrůzostrašným“ návodem: *Komunisté pokládají za nedůstojné, aby tajili své názory a úmysly. Prohlašují otevřeně, že jejich cílů může být dosaženo jen násilným svržením celého dosavadního společenského řádu. Necht' se třesou panující třídy před komunistickou revolucí! Proletáři nemají v ní co ztratit, leda své okovy. Dobýt mohou celého světa.*

Co si asi pod tím násilným svržením Marx představoval?

Postřílet úplně všechny bohaté lidi (tedy v podstatě kapitalisty-podnikatele) podobně a stejným stylem jako se stříleli Indiáni v Americe? Nebo jim zabavit veškeré prostředky k životu a nechat je pochcípát hladu, jak se to dělo v Indii pod protektorátem Anglie? Nebo postavit podnikatele a kapitalisty jedné země proti podnikatelům a kapitalistům druhé země s tím, aby se navzájem postříleli, jak se to dělo na frontách I. a II. světové války s lidmi obyčejnými? A kdyby se jim nechtělo střílet, tak na ně rozprášit plyn, jak se též stalo za I. války! S takovým hépeningem bych docela souhlasil. Nebo na ně provést kobercové nálety, jak se to stalo za II. války v Drážďanech? Nebo na ně hodit atomovou bombu jak na Hirošimu a Nagasaki? Nebo je nahnat do Birkenau jak za fašismu? Nebo jim podřezávat hrdla, jak se to děje dnes? Nebo je v utajených věznicích sadisticky mučit, jak se to děje dnes? Nebo je naložit na lodě a naházet do vody někde uprostřed oceánu, jak se to dělo nejen s černými otroky? Marx měl možná ještě nějaký rafinovanější způsob, jak se s aristokracií a buržoasií vypořádat, možná je to schováno někde v nějakých tajných trezorech a vytáhne se to, až bude potřeba.

Nebo jsem mohl začít i takto: Marx je příliš zastaralý, jezdil ještě v bryčce tažené koňmi, protože železnice se začala budovat až v jeho dospělém věku, parní stroje byly využívány jenom někde a občas, co nám může říci dnes? Nic!

Nebo: Marx nic originálního nevymyslel, všechno co Marx píše, bylo známo už dříve! O krutém vykořisťování psali přece už proroci Starého zákona, to už Budha mluvil o smyslu života, to už Jehošua pronášel

sentence o vzájemné pomoci a nezištné lásce, to už svatý Augustin pronesl, že stát je zločinecká organizace, to že vlády jsou vždy bandy zločinců pronesl už... Ano, to je pravda. Ano, Marx není vůbec originální. Stejně jako Einstein. Ten taky vlastně nic nevymyslel, protože k formulování teorie relativity byly všechny předpoklady dány předem, Einstein to jenom dal dohromady, což ale nikdo před ním neudělal. Proto je Einstein Velikán Velikánovič. Marx podobným způsobem dal dohromady všechno již známé a řekl: „Je to tak proto a proto. A tamto nemůže platit proto a proto.“ A chce-li někdo vyvracet Marxe, musí nejdříve citovat jeho myšlenku (pokud možno přesný text!) a říci: „Tato jeho věta neplatí proto a proto.“ Ano, pak bychom museli přiznat, že je Marx vyvrácen. Zatím taková kniha neexistuje, nebyla ještě napsána.

Nebo začít takto aktuálně? V Literárních novinách č. 51 2005-12-21 byl článek s názvem Masaryk a Marx, autorem je Václav Němec. Profesor? Doktor? CSc? Akademik? Proč to nevedl? Proč se nepochlubil? Divím se.

Němec dokonale zkruskuje! Překrásná ukázka toho, jak lze z Marxe snadno a lehce udělat teoretika a vůdčí osobnost terorismu. Že se pan Němec nestydí takto goebbelsovsky podsouvat Marxovi myšlenky, které nikdy nevyslovil. V příštím článku pan Němec určitě bez jakékoliv pochybnosti prokáže, že Usáma bin Ládín se řídí marxismem-leninismem. No, aspoň se můžeme zasmát. Vybral jsem nějaké ukázky z článku.

Mladý Masaryk vyzdvihuje Marxe, který založil socialismus na vědeckém nikoli náboženském základě. S Marxem se objevuje socialismus nenáboženský. A to je nová doba ve vývoji myšlení sociálního, že totiž socialismus přestává být náboženský. Toto stádium vývoje nám reprezentuje marxismus a to je jeho veliká zásluha. Pokud socialismus byl jen náboženský, byl do veliké míry utopistický. Marx chtěl mít socialismus vědecký, nikoli náboženský, nikoli mravní, chtěl jej mít čistě hospodářsko-sociálním a právním.

V závěru své přednášky Masaryk dokonce označuje socialismus a komunismus za český národní ideál, jehož tradice se odvozuje od Táboritů. *Měli jsme v Táboritech první socialisty a komunisty, usilujeme, aby mezi námi žebrák nebylo. To je ten náš český ideál.* Tuto přednášku Masaryk proslavil k rolníkům na Valašsku na předvolební schůzi, kdy potřeboval jejich hlasy k tomu, aby byl zvolen coby poslanec do říšského vídeňského parlamentu.

Masaryk jako prezident ale už hodnotí Marxe negativně: *Historie je dialektický proces, který se odehrává nezávisle na lidské vůli. Tento dialektický proces historický je politický boj třídní. Tyto boje jsou ve své podstatě revoluce sociální, hospodářské... jen poměry hospodářské mají pro člověka a společnost význam skutečný... Vidím v materialismu a speciálně v materialismu ekonomickém, vědecký primitivismus. Marx redukuje všechny síly sociální a historické na jednu jedinou - na poměry hospodářské, výrobní. Tímto výkladem ekonomickým se zastírá plnost a obsahové bohatství dějinných událostí a života sociálního vůbec, zdánlivá jednoduchost se stává ve skutečnosti nesrozumitelností... Marx historickou empirii nahrazoval fantastickou dedukcí a materialistickou konstrukcí. Ekonomický materialismus znásilňuje historii.*

Němec pokračuje: *Masaryk odmítá rozdělení společnosti do dvou protikladných a nepřátelských tříd a odmítá s tím spojenou tezi, že antagonismus těchto tříd je hybnou silou dějin, odmítá představu, že veškeré instituce a výtvořiny lidského vědomí, jako právo, morálka, náboženství, filosofie, jsou ideologií, tj. falešným vědomím, jež pouze odráží deformované ekonomické poměry. Je-li vědomí ilusí, pak je ovšem ilusí všechno a především také materialismus ekonomický.*

Marx žádá rovnost ve jménu etické hodnoty spravedlnosti, přestože důsledkem jeho pozitivistického materialismu je vlastně hodnotově indiferentní amoralismus. V Marxově konstrukci nezbyvá místo pro jakékoli subjektivní hodnoty, a tedy ani pro etiku.

Masaryk proti Marxovi staví ideál snesitelné nerovnosti. *Neuznávám absolutní rovnost. Všechny sociální reformy může běžet jen o to, aby se domohla nerovnosti co možná snesitelné. Neuznávám požadavku rovnosti hospodářské. Jsem rozhodně pro solidárnost, ale odmítám komunismus.*

Nevěřím, že se dá nutná reforma provést jen hospodářsky. Zároveň se musí provést reforma mravů a názorů. Ku provedení této reformy materialismus Marxův nestačí.

Němec z toho vyvozuje: *Teror se stává nezbytným právě proto, že objektivním zákonům historického pohybu, jež se zrcadlí v čiré mysli historického materialisty, se neustále staví do cesty spontánní a nevypočitatelné činy svobodných jedinců. Radikální alibi terorismu poskytuje marxistický amoralismus, popření existence všeobecně závazných mravních imperativů a norem, jež vyplývá z marxistického ultrapozitivismu a s ním spojené představy o třídní společnosti - a tedy iluzorním charakteru - každé morálky. Proto je toto hnutí, navzdory zdánlivému humanismu komunistického ideálu, ve své podstatě antihumanistické.*

Pan Němec je samozřejmě pro morální (etickou) čistotu, chce lidi morálně očistit (i násilím?) a teprve až budou morálně čisti, jim možná dá i najíst. Tož tak pan Němec. Měl by si ale raději číst v Nietzschovi než v Masarykovi, tam by se o „morálce“ dověděl víc než z Masarykova usazeného sentimentálního humanistického.

Jak podobné onomu katolickému: Někteří naši kněží v latinské Americe prohlašují, že nejdříve musíme dát lidem najíst a teprve potom hlásat Slovo Boží. Vatikán s tímto názorem nesouhlasí (a všechny kněze takových názorů suspenduje!) a nařizuje: Nejdůležitější je hlásání Slova Božího, a teprve potom (zbudou-li ovšem nějaké prostředky) se může dát lidem i najíst.

Svatý Masaryk pronesl, že Marx byl amorální a tudíž i komunismus je amorální. Pan Němec a i ten Masaryk Marxe nečetli, protože tvrdí pitomosti.

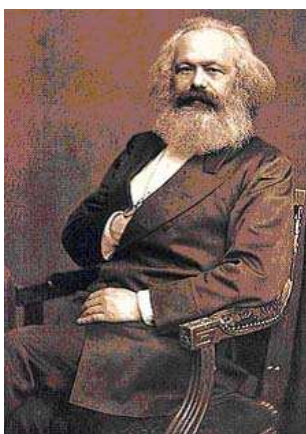
Zajímavé je také, že tihle lehkoživkové mají vždycky jakousi podivnou fobii napravovat morálku, neustále a bez studu chtějí úplně nejdříve usměrňovat morálku těžce manuálně pracujících lidí, ta se jim jaksi nepozdává, ono totiž i ti manuálně pracující lidé souloží a tím asi zbytečně plýtvají energií, kterou by přece měli odevzdat v továrně a ne jí takto zbytečně neužitečně a neefektivně plýtvat a vybíjet v sexu. Dále ti dělníci i chlastají, ale to je přece proti všem zásadám etiky a také efektivitě práce, vždyť jako opilí či jenom přio opilí či poopiční nepodají v práci takové ty požadované výkony. A námitka, že více než polovina našich králů se uchlastala k smrti? To s tím přece nemá nic společného. Oni ti naši králové plnili pouze Božské Příkazy, jejich opilství a deliria tremens byla posvěcena samotným Bohem a Božskou Prozřetelností, to nelze přece směšovat s opilectvím manuálů, ti mají od Boha předurčený jiný úkol!

Za Masarykova demokratického panování chodila do školy více než polovina dětí bez snídaně, rodiče prostě neměli na jídlo! Ale na vysvědčení byla na prvním řádku známka z mravů, na druhém známka z náboženství a teprve pak následoval jazyk český a matematika. Že mají lidi hlad? To nikoho nezajímalo, morálka je přece důležitější, o morálce se dají napsat překrásná vznešená pojednání, ale o hladu? O tom nelze napsat nic vznešeného. Tito dva a jim podobní profesori vyvracejí Marxovo učení tím, že mu podsunují věty, které nikdy nepronel.

Když o mé osobě nějaký (třeba autor článku v Ltn) napíše, že jsem měl v úmyslu zastřelit císaře Caligulu a že jsem se chtěl přihlásit jako dobrovolník k vojsku císaře Vespasiána obléhající Jeruzalém a pomoci mu tak zbořit Jeruzalémský chrám - prosím, to беру jako docela hezký dadaisticko surrealistický text. Kdyby to ale autor myslel vážně, tak bych pochyboval o jeho duševním zdraví. A přesto podobné blbiny podsouvá Marxovi. Marx si prý myslel, prý mínil, prý měl za to, prý uvažoval, prý usuzoval, Marx se prý domníval, Marx byl prý přesvědčený apod., ale ani větičku z jeho díla necituje, aby své tvrzení dokázal. Tvrdí o Marxovi nesmysly a ani se nečervená a ani se nepřiznává, že Marxovy texty vůbec nečetl! To mu pak může podsunout cokoli, že byl teplej, že byl na malé holčičky a chlapečky, že byl...

Takže na všechny uvedené začátky jsem se vykašlal a začnu úplně klasicky - životopisem!

Curriculum vitae Karla Marxe

Životopis u vědce není nějak důležitý, důležité jsou výsledky a závěry k nimž vědec přišel. U umělců to ale v plné míře neplatí, u nich jsou často životopisy důležitější než jejich díla. Čtenáři uměleckých děl, a vůbec všichni konzumenti umění, mají nejráději pikantnosti, hlavně erotické, z života umělců, než jejich samotná díla, vizme jenom třeba Máchu a Němcovou. Obdivovatel umění sice Máj ani Babičku nikdy nečetl, ale zná dopodrobna milostné avantýry obou autorů. U vědců by to tak nešlo. Takže Marxův životopis uvedu jenom velice stručně. Samozřejmě že napíšu všechny mně dostupné pikantnosti. Ostatně považuji Marxe i za vynikajícího stylistu, jeho některé věty jsou skutečně umělecké pochutnáníčko! Takže i ty pikantnosti sem patří. Kdyby byl Marx jen a jen vědec, životopis by nebyl nutný.

Nebyl bych ovšem správný marxolog, kdybych neuvedl úvodem životopisu, co všechno se v době života Marxe přihodilo na poli průmyslu a vědy. Takže jenom takový stručný výběr, ať víme v jakých naprosto odlišných životních podmínkách Marx žil. (Poznámka: marxolog, havlolog, klausolog... Dnes je velice módní napsat nějaký článkuček do bulvárních novin o nějaké slavné populární osobnosti, třeba o Buddhovi či Havlovi, Klausovi, a redakce neopomene uvést, že autor je budholog, havlolog či klausolog. Proč by nemohla vzniknout při Karlově univerzitě katedra havlologie či klausologie? Jsem pro všema deseti. To bude profesorů a doktorů havlologie a klausologie!)

Marx třeba vůbec neměl ponětí o nějaké elektrické žárovce, psal svá díla buď ve dne za denního světla, nebo po večerech a nocích za světla petrolejové lampy. V jeho době ovšem bylo známo i osvětlení plynové, ale zda měli Marxovi doma takové osvětlení zavedeno, to si nejsem jistý. Marx už sice nepsával husím brkem, neboť v jeho době už bylo vymyšleno pero ocelové, ale to se muselo namáčet do inkoustu v kalamáři (i já to ještě pamatuju, i já tak ještě psával!). Neměl ponětí o nějakém telefonu, či dokonce rádiu a televizi! Když se chtěl dostat do jiné čtvrti města, použil bryčku taženou koňmi, nebo šel pěšky. Parní lokomotivy na kolejích začínaly v jeho době teprve vznikat!

Marx se narodil v roce 1818 a zemřel v roce 1883, takže zažil a viděl následné technické či technologické zázraky:

- 1801 - parní stroj (Trevithick)
- 1807 - první parolod' (teprve na přelomu 19. a 20. století se tonáže plachetnic a parníků jakž takž vyrovnaly.)
- 1829 - Stevenson vyzkoušel parní lokomotivu Raketa na trati Liverpool-Manchester
- 1829 - Šilling sestrojil telegraf (Morse až o šest let později!)
- 1834 - elektromotor (Jakobi)
- 1849 - radiální vodní turbína (Francis)
- 1866 - telegrafický kabel přes Atlantský oceán
- 1859 - Darwin - O původu druhů
- 1860 - spalovací motor (Lenoir)
- 1867 - dynamo (Wild a Siemens)
- 1872 - žárovka (Lodygin, Swan a Edison)
- 1876 - telefon (Bell)
- 1883 - automobil (Daimler a Benz)

A v tomto roce Marx umírá, automobil určitě neviděl. Nedožil se také transformátoru vysokého napětí (Tesla) a ani bezdrátové telegrafie (Popov). Pochybuji, že by viděl opravdovou svítící žárovku, tu mohl vidět tak akorát v novinách nakreslenou, ale reálnou a fungující asi ne. Možná na nějaké výstavě moderní techniky byla i ukázka. Ono než se většina těchto vynálezů dostala do všeobecného používání, to trvalo desetiletí. A u nás, ve střední Evropě, to trvalo někdy i půl století. Mnohdy mám takový dojem, jako by Anglie tehdy ani do Evropy nepatřila, vždyť jejich svět byl o staletí vpředu než ten náš. (Dnes to už samozřejmě neplatí!) A také jsem přesvědčený, že ti vynálezci uvedení výše, posunuli svět o pěkný kousek dopředu a že byli lidstvu mnohem prospěšnější než Kant, Hegel, Schopenhauer, Schelling...

Marx se narodil jako syn advokáta v porýnském Trevíru roku 1818. (Životopisné údaje čerpám z knihy Francise Wheena-Marx.)

Karlův otec byl mírně blahobytným příslušníkem vzdělané střední vrstvy. V roce 1819 se přestěhovali z pětipokojového činžovního bytu do desetipokojové vilky. Základní vzdělání získal Karel dle všeho soukromě. Jako slabý na prsa byl osvobozen od vojenské služby. Dopis od otce: *Milý Karle, jestli můžeš, zaříd' si potvrzení od schopných a v místě známých lékařů...* Jako student byl potrestán jednodenním karcerem za rušení nočního klidu nezřízeným chováním a opilstvím. Kumpáni mu do karceru donesli další pitivo a paklík cigaret, aby mu trest pokud možno zpříjemnili.

Je zajímavé, jak se všichni intelektuálové